

[Axel Sørensen.]

bør gode landbrugsbygninger. Ligeledes bør det pålægges de bykommuner, som får overdraget en forkøbsret og erhverver landbrug til udvikling af nye byggeområder, at sørge for, at den fjernest beliggende landbrugsjord, som næppe kommer til at egne sig i mange, mange år fremover, afgiver jord til bestående landbrugsejendomme for at supplere dem op til familiebrug af en rationel størrelse.

Jeg har på baggrund af de taler, der er holdt, forstået, at der er modstand mod dette lovforslag, hvad jeg ikke forstår, hvis man ser på de opgaver, der ligger for, og man har måske lov til at spørge, hvad baggrunden egentlig er for den modstand, som oppositionen giver udtryk for. Jeg vil mene, at dens linje er klar: man ønsker oprettelse af nye brug standset og samtidig i en for landbruget økonomisk vanskelig tid ret til at købe de mindre landbrug og underlægge dem gårdbrugene for senere at kunne sælge jorden, til hvem de vil, og til hvilken pris der kan opnås, samtidig med at man ønsker statens støtte til sit eget landbrug. Et sådant forlangende er efter vor mening ganske uholdbart, og vi kan ikke tolerere det af samfunsmæssige grunde — for at sige det ganske kort og klart.

Jeg vil gerne gøre et par enkelte bemærkninger til forslag til lov om ændringer i lov om landbrugsejendomme, der skulle gøre samdrift mulig ud fra den begrundelse, at man ikke mener, der fremover vil være tilstrækkeligt med landmænd til at drive de bestående brug.

Den nedsatte landbokommission har beskæftiget sig med spørgsmålet om sammenlægning af mindre landbrug, og der blev i 1962 gennemført en lov herom, ifølge hvilken sammenlægning af 2 ejendomme kunne ske, når arealet ikke derved bragtes op over de i loven fastsatte størrelser: 12 ha og 17 ha for den middelgode jord. Kommentarer hertil gik ud på, at man ikke med sikkerhed kunne fastslå, hvilken brugsstørrelse der var den rigtige, den mest rentable. Ved siden af anlagde flertallet det synspunkt, at man ikke kunne tage standpunkt til ejendomsstørrelsen alene ud fra et erhvervsøkonomisk synspunkt, men at man også burde tage den sociale linje, den sociale side af sagen, i betragtning — og

det vil vel altid være et vanskeligt spørgsmål at blive enig om. Men jeg har den tro, at den ejendomsstørrelse, der ved familiens arbejde kan bringe det økonomiske udbytte op i en sådan højde, at den økonomiske levestandard højnes, i nogen grad vil blive bestemmende for udviklingen.

Af bemærkningerne til lovforslaget vil man uvilkårligt få den opfattelse, at nu ændres der stilling, idet det siges, at for at skabe yderligere mulighed for hurtigere tilpasning til den fortsatte tekniske og økonomiske udvikling vil man tillade en midlertidig samdrift for at finde frem til den økonomisk mest hensigtsmæssige form. Man har på baggrund af nogle af de regnskaber, der foreligger, fundet ud af, at det mindre landbrugs økonomi lå dårligst, hvad forrentningsprocenten angår; men ved siden af forrentningsprocenten må man jo også tage i betragtning det, der beregnes som familiens arbejdsvederlag, og under disse vilkår har en familie jo kunnet eksistere. Jeg har den opfattelse, at man, når mekaniseringen også er gennemført for det mindre landbrugs vedkommende, og efterhånden som man bliver færdig med afskrivningerne hertil, vil se et forbedret resultat hurtigt vise sig for de mindre brug.

Jeg vil derfor fastslå, at det foreliggende forslag måske burde have en eller anden tilføjelse, hvorefter man vel skal kunne drive 2 ejendomme ved samdrift, men således at en ejer af en landbrugsejendom skal kunne afgøre, om han ønsker den omhandlede ejendom i forpagtning, inden den kan overgå til samdrift med et betydelig større landbrug. Jeg finder egentlig, at det ville have været ganske naturligt, om man allerede havde medtaget en sådan ændring, fordi jeg har den opfattelse, at det, man vil opnå, ikke må få den slagside, at det, hver gang der er tale om samdrift, er et større landbrug, som skal have en mindre ejendom til samdrift. Omvendt bør de mindre landbrug kunne opnå samdrift ved at erhverve sig en større ejendom.

Jeg har ønsket at fremføre disse spørgsmål, for at man under udvalgsbehandlingen af lovforslaget også kan tage dem med i overvejelserne.

Med disse bemærkninger skal jeg som sagt anbefale lovforslaget om ændringer i statshusmandsloven.